

Vrijdag 11 februari 1916 – ochtendeditie

Toenadering tussen Nederland en België.

In een vergadering van de Amsterdamse Studentenvereniging voor Sociale Lezingen heeft gisteravond de heer Frans Van Cauwelaert gesproken over “Toenadering tussen Nederland en België”.

De heer Van Cauwelaert begon met te verklaren dat waar hij sprak over toenadering, hij meende te spreken tot de Nederlanders als de vertegenwoordigers van een natie die evenveel te geven als te ontvangen heeft. Wij hebben elkaar te vinden als de meest bevoorrechte volkeren van West-Europa, die economisch het meest aan elkaar gebonden zijn. Wij hebben een heerlijk verleden, groot door kunst, groot door handel, beiden liggen wij aan de uitstroming van rivieren die van het hart van Europa vloeien naar de grote zee. Rijk zijn wij beiden en krachtig, aan koloniaal bezit zijn wij beiden rijk. België kan Holland aanvullen met zijn industrie, met zijn landbouw en veeteelt en met zijn scheepvaart. Intussen hebben wij met elkaar geleefd als onze kinderen. De verklaring daarvan ligt niet alleen in economische omstandigheden.

In 1913 was België voor Nederland geworden de vierde macht met een uitvoercijfer van 350 miljoen (tegen een invoer van België naar Nederland van 330 miljoen). Dit was een grote vooruitgang. In 1837 bedroegen de invoer van België naar Nederland 159 miljoen, omgekeerd 184 miljoen, in 1907 299 tegen 303 miljoen.

De eerste jaren zal België als importeur in Nederland verlamd zijn door de verwoestingen van het Belgische land. Maar daarna zal de handel tussen België en Nederland bloeien, en dan zal Nederland hebben te zorgen dat het niet zijn geld gestoken heeft in

overoceanische ondernemingen, omdat er zoveel dichterbij zoveel geld zal zijn te verdienen.

Nederland heeft tot eigen gebruik nog geen voldoende handelsvloot, er zal nog zoveel meer gelegenheid komen voor Nederland om zijn bekwaamheid als scheepsbouwer en als zeevaarder te tonen.

Wij moeten de gebeurtenissen richten zoveel mogelijk ten goede voor onszelf. Wij moeten naast elkaar blijven, niet alleen wat het geldelijke, wat het economische verkeer betreft, maar wij moeten ook zorgen dat het geestelijk verkeer gehandhaafd en uitgebreid wordt.

Onze geschiedenis, zegt de spreker, is niet afscheidbaar, de letterkunde van Vlaanderen is niet te scheiden van de Nederlandse, de geschiedenis van België gaat met die van Nederland samen. En in het huidige vuur zijn de banden gesmeed van de warmte, gebracht door de liefde, door het lijden.

Er zijn in Holland zekere neigingen om niet geheel België, maar alleen Vlaanderen in de sympathie vast te houden. Dit acht de heer van Cauwelaert eerder een bezwaar dan een voordeel.

Spreker is overtuigd, dat de geest van Holland in staat zal zij te maken van Holland en België niet slechts twee buurnaties, maar twee zusteraties, die hun geestelijk bezit zullen kunnen delen.

Zo zeker is spreker overtuigd van de eenheid van Nederland en België, een eenheid, die bewezen wordt door de geschiedenis, dat hij aanneemt, dat Nederland in tweede instantie zal overkomen, wat België in eerste instantie overkomen is.

Wanneer Nederland en België zullen opgaan in een grote staat, dan zal het niet blijven bij een bondgenootschap, maar dat zal het zijn, zegt de spreker, een ondergang van de inspiraties.

Je ploft niet meer in deze afgrond – je glijdt er zachtjes in neer. Daarom heeft Nederland te waken, dat het niet eens met persoonlijk gevaar te maken heeft met vlammende wapens. Daarom heeft Holland in te zetten met het alfa van elk volkenrecht: vereniging met België.

Maar dat is niet alles: spreker wil verder gaan. Spreker wil aandringen op een verbond tot militair verweer van Nederland en België. Deze beide landen hebben tegen elkaar aan te leunen. In een volgende oorlog zal het niet meer mogelijk zijn voor de kleine volkeren om onafhankelijk uit de strijd te voorschijn te komen. Maar wij moeten ons voorbereiden op de terugkomst van de bloedige gebeurtenissen van nu.

In het algemeen is voor die eenheid van België en Nederland niet zoveel gevoeld. In België was het vooral de vriend van Nederland, Beernaert, die sterk voor het samengaan met Nederland voelde maar men mag niet vergeten, dat juist de kleine volkeren de waarborgen zijn voor het volkenrecht. Maar achter dat volkenrecht moet staan een levende werkelijkheid. De neutrale volkeren hadden op het juiste moment iets kunnen bereiken, nu is het te laat. Maar laten wij, zegt spreker, zorgen, dat wij voor de toekomst voorbereiden, dat wij een krachtige politiek voor de kleine volkeren inluiden. Nederland en België moeten de vensters van hun woningen ruim openzetten, dat de vrije tocht van het gebeuren van de wereld er vrij door waait.

Na de toegejuichte rede van de heer van Cauwelaert volgde enige gedachtewisseling, waarbij prof. van Embden er met nadruk op wees, dat het politieke lot van Nederland zeer nauw verbonden is met het

politieke lot van België. Prof. van Embden was het volkomen met de heer van Cauwelaert eens en meende, dat de zaak van Nederland gediend is door België's vervulling van zijn plicht. Overigens is prof. van Embden het eens met de heer van Cauwelaert, dat er samenwerking moet zijn van de kleine naties in de dienst van het recht, in de dienst van ons aller vrijheid. Maar moet die samenwerking beperkt blijven tot Nederland en België? Of bedoelt de heer van Cauwelaert slechts een begin in de samenwerking tussen Nederland en België, waaraan later ook andere kleine neutrale staten willen kunnen deelnemen?

De heer van Cauwelaert meent, dat men zich voorlopig moet beperken tot de voor de hand liggende realiteit, waarin een samenwerking tussen Nederland en België in de eerste plaats voor de hand ligt, zonder dat men zeker kan zijn van andere kleine staten als Zwitserland, dat tussen andere grote staten ingesloten ligt.

Er volgde nog enige verdere gedachtewisseling.

Londen, 10 februari. Officieel uit het hoofdkwartier in Frankrijk:

Achttien vliegtuigen hebben met goed gevolg de vijandelijke barakken te Torhout aangevallen.

Wij hebben de vijandelijke batterijen bij St.-Juliaan onder vuur genomen.

Londen, 10 februari. Een Belgisch diplomaat heeft aan Reuter verteld, dat Duitsland meer dan eens, rechtstreeks of via tussenpersonen, vredesvoorstellen gedaan heeft, en die pogingen nog wel zal herhalen. De uitslag zal dan echter dezelfde zijn als te voren, want België is vast besloten, de strijd even lang vol te houden als Engeland, en dat kan geruime tijd zijn.

Uit Gent aan de Nieuwe Tilburgsche Courant:

Aan het front in België, vooral op de zuidelijke sector van Ieper naar Armentières, woedt sinds meer dan tien dagen een hevig artilleriegevecht. De Duitsers organiseren zich snel achter de zwakste punten. Hier in België is het niet echt duidelijk, of de Duitsers wel ernstige offensieve plannen koesteren. Veel der troepen, die in begin januari naar het Belgische gevechtsterrein zijn gedirigeerd hebben ons grondgebied weer verlaten. Hun bestemming was onbekend. De bevoorrading van proviand- en ammunitiedepots ondervond de laatste dagen aanzienlijke stagnatie; te dien opzichte is elke ongerustheid aan de Duitse militairen en officieren vreemd. Het maakt hier de indruk, dat de grote operaties worden uitgesteld tot gunstiger weer is ingetreden.

De vliegers van de geallieerden wedijveren in activiteit met de Duitsers. Zij werpen bommen op Duitse troepenkampen, waarvan wordt verondersteld, dat zij voor militaire doeleinden worden gebruikt. Onder de burgerlijke bevolking vallen helaas nog dagelijks slachtoffers van de strijd in de lucht en het bombardement van de Engelse artillerie. 47 vliegers van de geallieerden hebben op 3 februari een bezoek gebracht aan de kampen van Houthulst en daar ernstige schade aangericht. In Roeselare zijn sedert 1 februari 13, in Torhout 7, in Menen 21, in Poelkapelle 17 burgers door het vuur van de overzijde gedood.

De geruchten dat Duitsland een afzonderlijke vrede aan België zou hebben voorgesteld, waarbij de paus bemiddeling zou hebben verleend, blijven in de ententepers aanhouden. De Romeinse Times-correspondent seinde woensdag dat de Osservatore Romano die avond een officiële tegenspraak van het Vaticaan zou bevatten, inhoudende, dat de paus rechtstreeks noch onrechtstreeks bij een dergelijk voorstel betrokken was. De correspondent voegde er aan

toe, dat velen toch monseigneur Tacci, de pauselijke nuntius te Brussel, voor de overbrenger van zodanig voorstel blijven aanzien, al willen zij erkennen, dat de paus er officieel geen aandeel in had.

Vrijdag 11 februari 1916 – avondeditie

Geen berichten over België.